

EDRTF

دانشگاه تهران

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

عنوان پایان نامه

”مبارزه با قاچاق بین المللی مواد مخدر در چارچوب کنوانسیون ۱۹۸۸“

نگارش: ایوب بالائی

استاد راهنمای: آقای دکتر عباس کدخدایی

استاد مشاور: آقای دکتر علی آزمایش

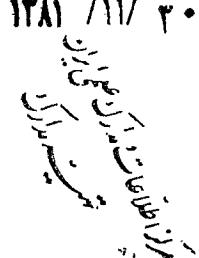
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در

رشته حقوق بین الملل

۳۴۵

خردادماه ۱۳۸۱

۱۳۸۱ / ۱۱ / ۳۰

فریم ارزشیابی پایان نامه کارشناسی ارشد

دانشکده: حقوق و علوم سیاسی گروه: حقوق عمومی

در چارچوب ارزیابی مرحله تحقیقی مقطع کارشناسی ارشد دانشجویان دانشگاه تهران

آفای: ایوب بالایی
به شماره دانشجویی: ۲۱۰۳۷۲۰۰۵ در رشته: حقوق بین الملل

پایان نامه خود به ارزش: ۴ واحد را که در نیمسال اول سال تحصیلی ۷۸-۷۹۰۲: دوم

گرایش: حقوق بین الملل

اخذ و ثبت نام نموده بود، تحت عنوان: مبارزه با قاچاق بینالمللی مواد مخدر در چارچوب کنوانسیون ۱۹۸۸

داور

به سرپرستی (استاد راهنمای) : دکتر کدخداei استاد مشاور: دکتر آزمایش استاد معلم اوردون (حسب مورد): دکتر رضاییزاده در حضور هیأت داوران به شرح ذیل با (موفقیت / عدم موفقیت / اصلاحاتی) دفاع نمود.
در تاریخ: ۸۱/۴/۱

اسمی هیأت داوران	مرتبه علمی	محل اشتغال	امضاء
۱- استاد راهنمای: دکتر عباسعلی کدخداei	استادیار	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	
۲- استاد مشاور: دکتر سیدعلی آزمایش	دانشیار	" " "	
۳- استاد داور: دکتر محمد جواد رضاییزاده	استادیار	" " "	
۴- استاد داور:			
۵- استاد داور یا: استاد مشاور دوم:			

به عدد	به حروف
۱۸	هشتمین

نمره نهایی هیأت داوران:

ملاحظات:

نذکر: نیازی به درج نمره جداگانه هریک از داوران نبوده و فقط نمره نمود توافق هیأت داوران (متوسط) اعلام می شود.

سرپرست تحصیلات تکمیلی دانشکده

با سلام، نظر به اعلام نمره نهایی فوق الذکر از جانب هیأت داوران خواهشمند است نسبت به انجام امور فراغت از تحصیل دانشجوی یاد شده برابر ضوابط و مقررات اقدام مقتضی مبذول فرمائید.

نام و نام خانوادگی مدیر گروه: دکتر سیدباقر میرعباسی امضاء و تاریخ:

۱۳۹۶/۴/۱۸

توجه مهم: کلیه نوشته ها به استثناء نمره هیأت داوران و مطالب بند ملاحظات قبل از دفاع بایلاجبا ماشین تایپ گردد.

نذکر: این فرم به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال و تصویر آن در گروه مربوط نگهداری می شود.

قىقدىم بىلە :

پىر و مادەر قىداڭارىم

اساتىزد كۈرانىسىرىم

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱.....	مقدمه
فصل اول: تاریخچه و کلیات	
۵.....	گفتار اول: قبل از جنگ جهانی دوم
۵.....	الف: زمینه و توسعه حقوقی در قالب اسناد بین المللی
۸.....	ب: کنوانسیون ۱۹۱۲ (کنوانسیون بین المللی تریاک)
۹.....	ج: جامعه ملل و کنوانسیون ۱۹۳۶
۱۱.....	گفتار دوم: تفاهم و همکاریهای بین المللی در قالب کنوانسیون‌های بعداز جنگ جهانی دوم
۱۱.....	الف: پروتکل ۱۹۴۶
۱۱.....	ب: پروتکل پاریس ۱۹۴۸
۱۲.....	ج: پروتکل ۱۹۵۳
۱۳.....	د: کنوانسیون واحد مواد مخدر ۱۹۷۱ و پروتکل اصلاحی آن ۱۹۷۲
۱۳.....	بند ۱- کنوانسیون واحد مواد مخدر ۱۹۷۱
۱۳.....	مبحث اول: زمینه‌های انعقاد کنوانسیون
۱۳.....	مبحث دوم: اهداف و چارچوب کنوانسیون
۱۸.....	بند ۲- پروتکل اصلاحی ۱۹۷۲
۲۰.....	و: کنوانسیون مربوط به داروهای روانگردان ۱۹۷۱
۲۰.....	هـ: کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردان ۱۹۸۸
۲۳.....	بند ۱- نحوه شکل گیری و طرح کنوانسیون ۱۹۸۸
۲۴.....	بند ۲- حدود و اهداف کنوانسیون
۲۵.....	بند ۳- امضاء، تصویب، الحاق و لازم الاجرا شدن کنوانسیون
۲۵.....	بند ۴- تفسیر کنوانسیون
۲۶.....	بند ۵- تعهدات مهم مندرج در کنوانسیون
فصل دوم: راهکارهای مبارزه با قاچاق بین المللی مواد مخدر از منظر کنوانسیون ۱۹۸۸	
گفتار اول: سیاست‌ها و رویه‌های سازمان بین المللی پلیس جزائی (ایترپول) در کنترل بین المللی مواد مخدر	
۲۸.....	بخش اول: ساختار پلیس بین الملل
۲۸.....	بند ۱- ارکان سازمان بین المللی پلیس جزائی
۳۰.....	بند ۲- اهداف ایترپول در راستای مبارزه با مواد مخدر
۳۶.....	بخش دوم: شعبات مربوط به مواد مخدر ایترپول
۳۷.....	بند ۱- گروه عملیات
	الف

بند ۲- گروه اطلاعات.....	۳۹
بخش سوم: بخش های پلیسی مبارزه با قاچاق داروهای روانگردان و تطهیرپول.....	۴۳
بند ۱- تیم داروهای روانگردان.....	۴۳
بند ۲- گروه فویاک (تیم مبارزه با تطهیر پول).....	۴۳
بخش چهارم: سایر فعالیتهای شعبه مواد مخدرایتریپول در کنترل بین المللی مواد مخدر.....	۴۵
بند ۱- اجرای پروژه های خاص و ارائه آموزش های تخصصی.....	۴۵
الف - اجرای پروژه های خاص.....	۴۵
ب - ارائه آموزش های تخصصی.....	۴۵
بند ۲- بکارگیری تجهیزات مدرن انجام تحقیقات.....	۴۶
بند ۳- تلاشهای ایتریپول برای مقابله با قاچاق هروئین در طول مسیر بالکان.....	۴۷
بند ۴- همکاری بین المللی با دیگر ارگانهای فعال در کنترل قاچاق بین المللی مواد مخدر.....	۴۹
گفتار دوم: مقابله با قاچاق مواد مخدر از طریق دریا.....	۵۰
بخش اول: کنوانسیون ملل متحد در خصوص حقوق دریاهای ۱۹۸۲.....	۵۱
بخش دوم: کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردان مصوب ۱۹۸۸ (ماده ۱۷).....	۵۴
بند ۱- چارچوب و شیوه های همکاری و اقدام علیه کشتی های مظنون به حمل مواد مخدر.....	۵۵
بند ۲- تعیین مراجع ذیصلاح در خصوص درخواست مداخله علیه کشتی های مظنون.....	۵۶
بند ۳- شرایط مداخله علیه کشتی های مشکوک به حمل مواد مخدر.....	۵۷
بخش سوم: قراردادهای چند جانبه و دو جانبه.....	۶۰
بند ۱- موافقت نامه اروپایی در رابطه با معامله غیرقانونی مواد مخدر از طریق دریا ۱۹۹۵.....	۶۰
بند ۲- موافقت نامه های دو جانبه در رابطه با قاچاق مواد مخدر از طریق دریا ۱۹۹۵.....	۶۱
الف: قراردادهای منعقده بین کشورهای حوزه دریایی کارائیب.....	۶۱
ب: قراردادهای منعقده بین کشورهای حوزه دریای مدیترانه ۶۳.....	۶۳
گفتار سوم: اقدامات بین المللی در راستای مبارزه با تطهیر پول (پول شویی)	۶۵
بخش اول: کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردان ۱۹۸۸.....	۶۸
بخش دوم: کنوانسیون شورای اروپا در مورد پول شویی، جستجو، توقيف و مصادره عواید حاصل از جرم ۱۹۹۰.....	۷۳
بخش سوم: اقدامات کشورها در جرم انگاری تطهیر پول در قوانین داخلی ۸۳.....	۸۳
بخش چهارم: سایر اسناد بین المللی و منطقه ای مربوط به تطهیر پول ۸۷.....	۸۷

فصل سوم: تعاون و همکاریهای بین المللی در راستای کنترل بین المللی مواد مخدر در کنوانسیون ۱۹۸۸

گفتار اول: تعاون قضایی جزایی بین المللی در جهت مبارزه با قاچاق مواد مخدر..... ۸۹

بخش اول: معارضت قضایی تعییه شده در کنوانسیون ۱۹۸۸..... ۸۹

بند ۱ - مفهوم معارضت قضایی..... ۸۹

بند ۲ - حدود و قلمرو معارضت قضایی..... ۹۲

بند ۳ - مراجع صالحه برای اجرای معارضت قضایی..... ۹۳

بند ۴ - درخواست معارضت قضایی و محتويات آن ۹۴

بند ۵ - موارد رد درخواست معارضت قضایی..... ۹۵

بخش دوم: استرداد مجرمین مواد مخدر..... ۹۷

الف: استرداد مجرمین مواد مخدر از منظر کنوانسیون ۱۹۸۸..... ۹۷

بند ۱ - مفهوم استرداد مجرمین..... ۹۷

بند ۲ - شرایط استرداد مجرمین مواد مخدر..... ۹۸

بند ۳ - دلایل و موارد استنکاف از استرداد مجرمین مواد مخدر..... ۹۹

بند ۴ - بازداشت مشروط..... ۱۰۰

بند ۵ - شرایط اعمال صلاحیت کیفری نسبت به متهم دستگیر شده..... ۱۰۱

ب : رژیم اروپایی استرداد مجرمین..... ۱۰۳

بند ۱ - کنوانسیون اروپایی استرداد مجرمین ۱۹۵۷..... ۱۰۳

بند ۲ - پروتکل الحاقی به کنوانسیون اروپایی استرداد ۱۹۷۵..... ۱۰۴

بند ۳ - دو مین پروتکل الحاقی به کنوانسیون اروپایی استرداد مصوب ۱۹۷۸..... ۱۰۵

بخش سوم: انتقال دادرسی..... ۱۰۶

بند ۱ - مفهوم انتقال دادرسی..... ۱۰۷

بند ۲ - شرایط انتقال دادرسی..... ۱۰۹

بند ۳ - ارتباط بین مقامات دولت متقاضی و دولت طرف تقاضا..... ۱۱۰

بند ۴ - صلاحیت قضایی و قانون قابل اعمال..... ۱۱۰

گفتار دوم: تعاون و همکاری بین المللی برای کشورهای ترانزیت و کنترل دلیوری

در کنوانسیون ۱۹۸۸..... ۱۱۳

بخش اول: تعاون و همکاری بین المللی برای کشورهای ترانزیت..... ۱۱۳

بند ۱ - مفهوم و تعریف دولت های ترانزیت..... ۱۱۳

بند ۲ - لزوم همکاری در قالب ترتیبات دو جانبه یا چند جانبه..... ۱۱۴

بند ۳ - اعطای کمک های مالی به دولت های ترانزیت..... ۱۱۵

بند ۴ - انعقاد قراردادهای دو جانبه یا چند جانبه..... ۱۱۶

بخش دوم: همکاری بین المللی برای " محموله های تحت کنترل "..... ۱۱۷

بند ۱ - مفهوم و تعریف محموله های تحت کنترل..... ۱۱۷

بند ۲ - حدود شرایط اعمال کنترل دلیوری (محموله های تحت کنترل)..... ۱۱۸

بند ۳- نحوه اجرای تعهدات مربوط به محموله های تحت کنترل.....	۱۲۰
بند ۴- دخل و تصرف و جایگزینی در محموله های تحت کنترل.....	۱۲۱
(ضمیمه) گفتار سوم: وضعیت بین المللی ایران در قبال کنوانسیون ۱۹۸۸	
بخش اول: وضعیت قانونی ایران در رابطه با مواد مخدر.....	۱۲۴
بند ۱- تاریخچه قانونگذاری.....	۱۲۴
بند ۲- الحق ایران به کنوانسیون ۱۹۸۸.....	۱۲۵
بخش دوم: اقدامات ایران در جهت اجرای کنوانسیون	۱۲۷
بند ۱- همکاری های ایران با پلیس بین الملل.....	۱۲۷
بند ۲- اقدامات ایران در رابطه با قاچاق مواد مخدر از طریق دریا(موضوع ماده ۱۷ کنوانسیون)	۱۲۸
بند ۳- وضعیت ایران در خصوص مبارزه با تطهیر پول.....	۱۲۹
بخش سوم: همکاری های منطقه ای ایران در مبارزه با قاچاق مواد مخدر.....	۱۳۱
بند ۱- انعقاد قرارداد با کشورهای همسایه.....	۱۳۱
بند ۲- همکاری در قالب سازمان همکاری اقتصادی «اکو».....	۱۳۲
نتیجه گیری.....	۱۳۴
منابع.....	۱۴۱

مقدمه:

«جهانی سازی» واژه ای است که پایان هزاره دوم و آغاز هزاره سوم با آن شناخته می شود.

امروزه برای هرجامعه ای، مقاومت دربرابر جهانی سازی نه فقط غیرممکن، بلکه خطرناک نیز به نظر می رسد. در واقع پویایی جهانی سازی موجب تسریع در روند تاثیرگذاری فن آوری و دانش فنی بر زندگی همه افراد از لحاظ دسترسی به فرصت های بهبود روش زندگی و تعامل با همنوعان و یا محیط اطراف شده است. به همین نحو، جهانی سازی می تواند موجب تسریع در روند پر شدن و یا عمیق تر شدن شکاف های موجود بین تمدنها و جوامع شود.

اما فرصت های غیرقابل انکاری که جهانی سازی در اختیار ما می گذارد نباید خطرات ناشی از آنرا تحت الشاعع قرار دهد. افرادی که نیت پلیدی دارند اغلب در برهه برداری از این مرحله تاریخی تکامل بشری با سرعت بیشتری به نفع خود عمل می کنند. « شبکه های جنایی » ثابت کرده اند که در انطباق خود با شرایط جدید ناشی از جهانی سازی با ایجاد ائتلاف های بین المللی، تغییر زمینه های عملیاتی، بهره برداری از شکاف های قانونی موجود بین ملتها به منظور حفاظت از خود و اعمال جنایتکارانه شان در برابر قانون، سریع تر از دولتها عمل می کنند. در این چهارچوب، مسلماً موضوع مواد مخدر در زمرة موضوعاتی است که « دهکده جهانی » همچنان با آن درگیر است. و از اینزو، در چنین دهکده ای به تهدید ناشی از سازمانهای بین المللی قاچاق مواد مخدر باید پاسخی جهانی داده شود. لذا این پاسخ، می بایست در برگیرنده سیاستها و راهبردهایی باشد که همزمان به همه ابعاد موضوع مواد مخدر پرداخته و در مرحله اجرا، مشارکت فعال همه شهروندان و نهادهای بین المللی را جلب نماید.

* برای مثال کارتل مدلين (Medellin cartel) در کلمبیا که بخش اعظم قاچاق و توزیع کوکائین را در سطح جهان در اختیار دارد، از مازمان عظیمی برخوردار است که می توان گفت برای خود دارای ارتش و میانت خارجی شبیه کشور های مستقل میباشد. این کارتل با پول عظیمی که در اختیار دارد و به میلیاردها دلار بالغ می شود می تواند ماموران دولتی را بخرد و آنان را به هسکاری وا دارد. یک ژنرال بازنشسته امریکا در فوریه ۱۹۸۸ به یکی از کمیته های فرعی بنای امریکا اظهار داشت که: « این کارتل آنچنان ژرتومند است که علاوه بر تواند دولتها را بخرد و جوامع را بثبات مسازد ». (پترایکس، ۱۹۹۲، ص ۸)

مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۸ جلسه ویژه‌ای را در خصوص مواد مخدر تشکیل داده و ضمن مشخص ساختن اهداف خود، ضرب الاجلی را برای کاهش معرض مواد مخدر در جهان، تا سال ۲۰۰۸ تعیین نموده است. رهبران جهان در اجلاس هزاره که بزرگتر از گردهمایی‌های همیشگی بود به اتفاق، تصویب کردند تا تلاش‌های خود برای اجرای تعهداتشان را افزایش دهند. در واقع همگی براین اعتقاد بودند «در صورتی که با یکدیگر همکاری داشته باشند خواهند توانست راه حلی برای این معرض جهانی بیابند شاید این همکاری نقطه عطفی در تاریخ باشد.»

پس، رفع معرض مواد مخدر نیز همانند هر مشکل جهانی دیگر نیازمند راه حلی جهانی است. جای خوبی‌خی است که امروزه پس از تحولات بسیار، اراده بین المللی بر حذف و یا حداقل محدود کردن کشت، تولید و قاچاق مواد مخدر استوار گردیده است. به موازات آن و با تلقی معرض مواد مخدر به عنوان یک مساله چند بعدی، پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد مخدر و همچنین آثار و تبعات جزایی این پدیده و ارتباط آن با جرائم سازمان یافته بین المللی نیز در زمرة اولویت‌های امر مبارزه با مواد مخدر قرار گرفته است.

امروزه در سطح جهان، اکثر دولتها، مستقلان یا با همکاری یکدیگر و یا در چهارچوب سازمانهای ذیربیط بین المللی اقدامات مثبتی را در این زمینه در پیش گرفته اند که حاکی از انگیزه قوی آنها برای مبارزه با این بلیه شوم می‌باشد.

سیستم نظارت، کنترل و به تعییر دقیق‌تر مبارزه بین المللی با قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردنان در قالب معاهدات و موافقت نامه‌های بین المللی جای گرفته است که عمدتاً "یا در چارچوب سازمان ملل متحد به امضاء رسیده و یا با الهام از رهنمودهای آن سازمان در سطح منطقه‌ای و یا روابط دو جانبه دولتها تصویب شده‌اند. هر یک از این اسناد، موجب تعهدات و تکالیف مختلفی برای دولتها هستند که اجرای مناسب و همگام آنها می‌تواند نوید بخش جهانی عاری از مواد مخدر و داروهای روانگردنان باشد. «کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و

داروهای روانگردان مصوب ۱۹۸۸» از برجسته ترین گامهای جامعه بین المللی در اواخر قرن بیستم برای مبارزه هماهنگ و همه جانبی با این معضل بین المللی است. جایگاه این کنوانسیون در نظام حقوقی بین المللی و راهکارهای اجرایی آن شایسته توجهی ویژه می باشد. عضویت ایران در کنوانسیون ۱۹۸۸ و موقعیت جغرافیایی فوق العاده خطیر ایران هر ذهن کنجدکاوی را با این سوال مواجه می کند که ایران به عنوان پرچمدار مبارزه با قاچاق بین المللی مواد مخدر چگونه به تعهدات بین المللی خود جامه عمل پوشانده است.

در این راستا ، یايان نامه خود را باعنوان «مبارزه با قاچاق بین المللی مواد مخدر در چارچوب کنوانسیون ۱۹۸۸» انتخاب نمودم تا از زوایایی نو به بررسی این کنوانسیون پردازم. البته بدلیل گستردگی موضوع و دامنه آن، سعی کردم در حدبضاعت علمی خود، مسائل بسیار مهم این کنوانسیون را در جهت کنترل بین المللی مواد مخدر مدققه قرار دهم. از اینرو فصل اول - که تاریخچه و کلیات می باشد - بطور اختصار سوابق و اسناد بین المللی قبل از کنوانسیون ۱۹۸۸ در خصوص مواد مخدر و داروهای روانگردان را بحث می نماید که مهمترین این اسناد، کنوانسیون واحد مواد مخدر ۱۹۶۱ وپروتکل اصلاحی آن در ۱۹۷۲ می باشد. در فصل دوم، راهکارهای مبارزه با قاچاق بین المللی مواد مخدر از منظر کنوانسیون ۱۹۸۸ در سه گفتار: ۱- سیاست ها و رویه های پلیس بین الملل (ایترپل) در کنترل بین المللی مواد مخدر ۲- مبارزه با قاچاق مواد مخدر از طریق دریا (ماده ۱۷ کنوانسیون) ۳- اقدامات بین المللی در راستای مبارزه با تطهیرپول(بول شویی) ارائه شده اند. در فصل سوم، تعاون و همکاری های بین المللی در کنترل مواد مخدر را مطرح کرده ایم که گفتار اول، به تعاون قضایی جزایی بین المللی، آن هم در سه بخش معارضت قضایی، استرداد مجرمین مواد مخدر و انتقال دادرسی می پردازد و گفتار دوم، تعاون و همکاری های بین المللی برای کشورهای ترانزیت و محموله های تحت کنترل (کنترل دلیوری) را بحث می کند و بالاخره گفتار

سوم این فصل - که حالت ضمیمه دارد - به اختصار به مساله ایران و وضعیت بین المللی آن در قبال کنوانسیون ۱۹۸۸ می پردازد.

برخود لازم می دانم که از استاد ارجمند آقای دکتر ممتاز - که رهنمودهای ارزنده ای در خصوص بحث قاچاق بین المللی مواد مخدر از طریق دریا (ماده ۱۷ کنوانسیون) ارائه فرمودند - تشکر نمایم. همچنین از استاد گرانقدر جناب آقای دکتر آزمایش بسیار سپاسگزارم که با سعه صدر خود و تخصصی که در موضوع دارند از همان ابتدای امر، اینجانب را با راهنمایی های ارزشمند خود، یاری رساندند و با آغوشی باز «استاد مشاور»ی این تحقیق را پذیرفتند. نیز از استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر کدخدایی سپاسگزار و ممنون هستم که در راستای هدایت ها، ارشادها و محبت های خود - که از همان ابتدای دوره کارشناسی ارشد به ادامه راه دلگرم و امیدوارم می ساختند - بر اینجانب منت گذاشته و امر «استاد راهنمایی این پایان نامه را بر عهده گرفتند. نیز از جناب آقای دکتر رضائی زاده که تقبل فرمودند تا استاد داور این پایان نامه باشند صمیمانه تشکر می نمایم.

شایسته است از آقایان دکتر زمانی، دکتر رحمدل، دکتر روحی، رمنایان، مولودی، گودرزی و خانم ها قائم مقامی و ثروتی - که هر کدام به نحوی کمک شایانی در تهیه پایان نامه حاضر مبذول فرمودند - تشکر و قدردانی نمایم.

فصل اول: تاریخچه و کلیات

گفتار اول: قبل از جنگ جهانی دوم

الف: زمینه و توسعه حقوقی در قالب اسناد بین المللی

«تا اواسط قرن نوزدهم، فروش و استعمال «مواد مخدر»^۱ عموماً قانونی (مشروع)^۲ تلقی می شد.

با این حال پیشرفت هایی در نیمه دوم آن قرن، تغییراتی در باورهای عمومی بین المللی ایجاد کرد. با افزایش تولید الکالوئیدها^۳ و مشتقات آنها از تریاک و برگ کوکا^۴ در آزمایشگاهها، گسترش تجارت بین المللی در این خصوص، بالا رفتن مصرف مرفين در طول جنگ داخلی امریکا (۱۸۶۱-۱۸۶۵) عرضه عمومی هروئین در بازار، منع کشت خشخاش^۵ در چین در سال ۱۹۰۶ تغییر مسیر صادرات تریاک بریتانیای کبیر از هند به چین در سال ۱۹۰۸ و منع دولت ایالات متحده نسبت به استفاده از تریاک در مصارف غیرپزشکی در فیلیپین، زمینه را برای اقدام بین المللی در رابطه با مواد مخدر فراهم نمود.^۶

سی کشور ذینفع در خاور دور^۷ کمیسیون تریاک را بوجود آوردند که در سال ۱۹۰۹ در «شانگهای» تشکیل جلسه داده و ۹ قطعنامه به تصویب رساندند که این قطعنامه های جنبه های مختلف مساله تریاک را در رابطه باکترل بین المللی آن مورد بررسی و مذاقه قرار می دادند. کترل مواد مخدر در سال ۱۹۱۲ با انعقاد «کنوانسیون بین المللی تریاک»^۸ در لاهه موضوع حقوق بین الملل شد.

این کنوانسیون، همکاری بین المللی در کترل مواد مخدر را ایجاد نمود به گونه ای که اصولی بنیادین را پایه نهاد؛ از جمله اینکه تولید و توزیع تریاک خام^۹ تنها باید از مجازی قانونی صورت

^۱ Narcotic drugs

^۲ Legitimate

^۳ Alkaloids

^۴ Coca Leaves

^۵ Opium pappy

^۶ الفونس نول، ۱۹۸۲، ص ۱۰۷

^۷ Far East

^۸ International opium convention

^۹ Raw opium

پذیرد. از بین بردن تدریجی استعمال تریاک و محدود ساختن تولید، فروش و مصرف مواد مخدر تولید شده، منحصراً برای اهداف پژوهشکی و قانونی و ارائه سیستم مجاز و ثبت^۱ برای تولیدکنندگان و تجار مواد مخدر از جمله اصول تعییه شده در کنوانسیون مزبور می باشد. مجموعه این اصول، مشخص کننده کل سیستم کنترل بین المللی می باشند که از سال ۱۹۲۰ تحت نظارت و حمایت مجمع عمومی جامعه ملل توسعه بیشتری یافت.

ماده ۲۳ میثاق جامعه ملل، نظارت کلی بر توافقات و قراردادهای مربوط به قاچاق تریاک و دیگر داروهای خطرناک را به سازمان (جامعه ملل) اعطا نمود. «جامعه ملل یک کمیته مشورتی را تحت نظارت خود^۲ در رابطه با قاچاق تریاک و دیگر داروهای خطرناک، به منظور کمک و مشاوره به شورای جامعه تاسیس نمود». ^۳ سه کنوانسیون بعدی که تحت نظارت جامعه ملل منعقد شدند سیستم کنترل بین المللی مواد مخدر را بیشتر تبیین نموده و تحکیم می بخشنند. کنوانسیون ۱۹۲۵ که توسط دومین کفرانس تریاک در ۱۹ فوریه ۱۹۲۵ در ژنو مورد پذیرش واقع شد یک هیات مرکزی دائمی^۴ مرکب از ۸ کارشناس مستقل ایجاد نمود که در حیطه کاری خودشان استقلال رای و عمل داشتند. این کارشناسان بر سیستم آماری مواد مخدر-که کنوانسیون اعطا نموده بود - نظارت داشتند. (نظارت بر سیستم آماری).^۵

براساس این سیستم، دولتها ملزم شدند آمارهای سالانه خود را در خصوص تولید تریاک و برگ کوکا، تولید، مصرف و عصاره مواد مخدر خود، به اضافه گزارش های سه ماهه راجع به واردات و صادرات چنین داروهایی از جمله تریاک و برگ کوکا را به هیات مذکور ارائه نمایند. این

^۱ The permits & recording system

^۲ در سال ۱۹۴۶ کمیسیون مواد مخدر شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحده انشیان این کمیته شد.
الفونس نول. همان، ص ۱۰۷

^۴ The permanent central Board

^۵ The supervision of the statistical